



Набуття бухгалтерським балансом характерних для нього сьогодні рис і особливостей відбулося на четвертому етапі його розвитку. У цей час використання бухгалтерського балансу здійснюється у двох напрямках: як елементу методу бухгалтерського обліку для узагальнення облікової інформації та контролю за правильністю ведення бухгалтерського обліку; як форми фінансової звітності, що відображає фінансовий стан підприємства і використовується різними користувачами для прийняття рішень.

**Список використаних джерел:**

1. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Житомир : ЖІТІ, 1999. 928 с.
2. Верига Ю.А. Історичний аспект розвитку балансу та використання його в аудиті. *Вісник Тернопільської академії народного господарства*. 2002. № 3. С. 152-154.
3. Кулик В.А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: Монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2010. 186 с.
4. Мних Є.В. Розвиток обліку в Галичині (історичні та методологічні аспекти). /Є.В. Мних і ін. Л. : Каменярь, 2001. 208 с.
5. Остап'юк М.Я., Лучко М.Р., Даньків Й.Я. Історія бухгалтерського обліку. К. : Знання, 2005. 276 с.
6. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней : учеб. пособие. М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. 638 с.

**Черешнюк О.М.**

кандидат економічних наук, старший викладач

**Гайда С.А.**

здобувач першого (магістерського) рівня

**Шухманн В.О.**

студент КЕПТ ТНЕУ

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

## **ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Дослідження ринкової економіки беззаперечно пов'язане з боротьбою товаровиробників за лояльність споживача. Конкуренція є фундаментом для становлення ефективної ринкової економіки та є основою прогресу, особливо в жорстких умовах глобалізації суспільних явищ та процесів. З метою дослідження і розуміння сутності конкурентоспроможності, доцільно розглянути тлумачення цього терміну сучасними науковцями.

*Таблиця 1*

**Визначення економічної категорії «конкурентоспроможність»**

Автор	Визначення
Мокроносів А.Г., Маврина І.Н.	відносна характеристика, що відбиває відмінності розвитку цієї організації від розвитку організацій-конкурентів у міру задоволення своїми товарами потреб людей і за ефективністю виробничої діяльності [3]
Полянчикін Ю.А.	Властивість об'єкта, яка характеризується можливістю реального або потенційного задоволення ним конкретної потреби певного ринку [5]
Єлець О.П., Богдан Є.В.	ефективне, раціональне використання різноманітних ресурсів підприємства, досягнень науково-технічного прогресу, інноваційного прогресу, що забезпечує інвестиційну привабливість підприємства



	порівняно з іншими на довгострокову перспективу розвиток [1]
Нефедова О.Г.	інтегральна числова характеристика, за допомогою якої оцінюють досягнуті підприємством кінцеві бізнес-результати його діяльності впродовж певного періоду [4]
Левахина Е.В.	міра відмінності розвитку цієї організації від конкурентів, що дає змогу компанії, маючи певну ринкову нішу, проектувати, виготовляти і збувати привабливіші для покупця товари, ніж товари конкурента, тим самим протистояти іншим виробникам аналогічної продукції (послуги), при цьому покривати всі свої витрати й отримувати прибуток [2]

На основі аналізу визначень можна стверджувати, що дослідники конкурентоспроможності по-різному розуміють її зміст: як властивість об'єкта, результат зусиль, характеристика ефективності, стан об'єкта, рівень використання інноваційних технологій. Таким чином спроможність конкурувати не є чимось відокремленим, існуючим саме по собі, а є результатом відповідних дій підприємства, який до того ж відповідає конкретним ринковим умовам і зі зміною останніх виявляється іншим. Найчастіше цей результат відбиває здатність підприємств працювати ефективно, отримувати якнайбільший прибуток за якнайменших витрат, що виливається у конкретних перевагах, які все ж ще не є самою конкурентоспроможністю, а тільки передують їй. До властивостей конкурентоспроможності належать [17] необхідність її кількісної оцінки, багатоваріантність, відносний характер, конкретність прояву, динамічний характер, керованість, суперечливість, бажаність досягнення складність. Важливою характеристикою конкурентоспроможності є її часовий аспект. Тому виникає необхідність окреслити зв'язок «конкурентоспроможність – час», а також визначити чинники, які впливають на спроможність конкурувати у часі. Деякі науковці побіжно зазначають наявність певної залежності конкурентного стану підприємства від часового аспекту.

В умовах глобалізації економічних відносин та відкритості розвинених економік відбуваються істотні перетворення, пов'язані зі збільшенням значення концепції конкурентоспроможності. Внаслідок цього могутність будь-якої держави багато в чому визначається конкурентоспроможністю його виробників.

Практика економічно розвинених держав демонструє, що між рівнем конкурентоспроможності економіки країни та господарюючих суб'єктів існує пряма залежність, що означає, чим сильніше конкуренція і різноманітніше форми її прояву на національному ринку, тим вище рівень конкурентоспроможності держави на міжнародному ринку. Конкуренція – двигун економічного прогресу. Це пояснюється тим, що ринкове суперництво призводить до успіху в тому випадку, якщо підприємець дбає не тільки про збереження, а й про розширення свого виробництва, для чого прагне вдосконалити технологію і організацію, підвищує якість товарів, їх інноваційність, знижує витрати на виробництво одиниці продукції і тим самим має можливість знизити ціни, розширює асортимент товарів, покращує обслуговування покупців.

Конкуренція сприяє витісненню з виробництва неефективних підприємств, раціональному використанню ресурсів, запобігає диктату виробників по відношенню до споживача. В цьому безперечна позитивна роль конкуренції в суспільному розвитку і підвищенні ефективності конкурентних ринків.

#### Список використаних джерел:

1. Єлец О.П., Богдан Є.В. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності підприємства. URL: [www.zgia.zp.ua](http://www.zgia.zp.ua)
2. Левахина Е.В. Оценка конкурентоспособности предприятия на локальном сегменте товарного рынка : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.03. Тула, 2013. 20 с.
3. Мокронос А.Г., Маврина И.Н. Конкуренция и конкурентоспособность : учебное



пособие. Екатеринбург, 2014. 194 с.

4. Нефедова О.Г. Категорія конкурентоспроможності: зв'язок понять. Прометей. 2006. № 1(19). С. 204–206.

5. Поляничкин Ю.А. Методы конкурентного функционирования промышленных предприятий : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05. Королев, 2013. 20 с.